

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název školy	Střední průmyslová škola strojnická Vsetín
Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0483
Autor	RNDr. Miroslava Pospíšilíková
Název šablony	III/2
Název DUMu	10.5 Výpočty z chemického vzorce
Tematická oblast	Obecná chemie
Předmět	Chemie
Druh učebního materiálu	prezentace
Anotace	Výpočet procentového složení látky
Vybavení, pomůcky	PC, učebnice, kalkulačka
Ověřeno ve výuce dne, třída	1. a 5.11.2013, 1.A

Výukové cíle

- Umět vypočítat % složení látky pomocí vzorce pro hmotnostní zlomek nebo trojčlenkou
- Dokázat převést hmotnostní zlomek na % a naopak

Klíčová slova

- Hmotnostní zlomek
- % složení látky
- Trojčlenka, přímá úměra

VÝPOČTY Z CHEMICKÉHO VZORCE

Kde se může používat tento typ
výpočtu?

Výpočet z chemického vzorce (hmotnostní zlomek, % složení látky)

- Řešení úlohy spočívá ve výpočtu molární hmotnosti sloučeniny a následném výpočtu trojčlenky nebo dosazení do vzorce

$$w(i) = \frac{m(i)}{m(S)}$$

S...sloučenina obsahující prvek i

$$0 < w(i) < 1$$

např. $w(\text{Na}) = 0,256 \dots 25,6\%$ Na

Na závěr připojíme odpověď.

Viz. učebnice str.28

Př.1: Vypočtete procentové složení vody.

- $M(\text{H}_2\text{O}) = 2 \cdot 1 + 16 = 18 \text{ g/mol}$
- Vzorec pro hmotnostní zlomek
 $w(\text{O}) = 16/18 = 0,889...88,9 \% \text{ O}$
 $w(\text{H}) = 2 \cdot 1/18 = 0,111...11,1 \% \text{ H}$

- Trojčlenka

18 g vody.....100 %

16 g kyslíku.....x

$$x = 88,9 \% \text{ O}$$

$$100 - 88,9 = 11,1 \% \text{ H}$$

- Voda obsahuje 88,9 % kyslíku a 11,1 % vodíku.

Př.3: Vypočtete hmotnostní zlomek mědi a vody ve skalici modré.

Úkol: Které z následujících hnojiv
má největší obsah dusíku?

- Ledek vápenatý $\text{Ca}(\text{NO}_3)_2$
- Ledek amonný NH_4NO_3
- Síran amonný $(\text{NH}_4)_2\text{SO}_4$
- Močovina $\text{CO}(\text{NH}_2)_2$

Řešení:

Hnojivo	Molární hmotnost g/mol	Výpočet	Obsah dusíku v %
$\text{Ca}(\text{NO}_3)_2$			
NH_4NO_3			
$(\text{NH}_4)_2\text{SO}_4$			
$\text{CO}(\text{NH}_2)_2$			

Nejvíce dusíku má

Literatura, použité zdroje textu a obrázků

- **Chemie pro střední školy**, Jiří Banýr, Pavel Beneš, SPN Praha, 1996
- **Znáte obecnou chemii?** Pracovní sešit pro studenty všech typů středních škol, Hana Čtrnáctová, Věra Vaňková, Nakladatelství Prospektum, Praha, 1993